

FOKUS

VÆKSTMARKED. Verdens vindmølleindustri mødtes i sidste uge til konference i Argentina, hvor såvel store som mindre danske leverandører var til stede i håbet om at sikre sig del i den forventet stor vækst – og derved forsvare den danske førerposition på verdensmarkedet.

Vindenergi stormer frem

VÆKST: Vindindustrien er i heftig global vækst, og en del af den danske industri fandt i sidste uge vej til en forblæst badeby i Argentina. Byen var vært for verdensorganisations vindkonference, og Sydamerikas viser sig nu som vindenergiens nye vækstkontinent. Mens antallet af vindmøller eksploderer i nord,

Af Ebbe Fischer

MAR DEL PLATA: En tæt tåge ligger uden for teltet. En del af den aldrende argentinske flåde, der stadig slikker sårene efter Falklandskrigen i 1982, ligger til kaj her. Og strandene i det centrale Mar del Plata ligger øde hen. De venter på det store rykind, der altid kommer med sommeren i december.

I de første oktoberdage er Sydamerikas svar på Costa del Sol imidlertid genstand for et helt andet rykind. Vindmølleproducenter og underleverandører fra hele verden har fundet vej til Hotel Sheraton et par kilometer væk, hvor verdensorganisationen WWEA, World Wind Energy Association, afholder sin årlige konference for sjette gang.

Den røde løber er rullet ud for regeringsmedlemmer og forretningsmænd. Der er fuldt hus, og de stande, der ikke er plads til på Sheraton, ligger her. På kajen, inde i teltet, i skyggen af de grå krigsskibe, og indenfor er man ikke i tvivl: Det handler om vind. Store modeller og farverige illustrationer præger

opsætningen, og der bliver knyttet nye kontakter og lukket handler i hjørnerne. En grøn branche, i en grøn tid, hvor olieprisen stiger. Her er højkonjunktur. Den danske virksomhed Svendborg Brakes har en fremtrædende stand, netop hvor den røde løber ruller ind i teltet, og optimismen er stor.

»De sidste fem år er vi vokset med 30-50 procent om året, og sidste år havde vi et overskud på 70 mio. kr.« smiler Claus Sejersen.

Svære betingelser

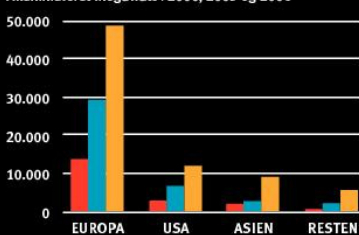
Direktøren er godt tilfreds. Som navnet antyder, leverer hans virksomhed bremse-systemer til de store energiproducerende møller, og ordrebøgerne bugner. På konferencen har danskerne nu indgået en aftale med den voksende argentinske producent, Impsa, og der skal leveres bremse-systemer til 70 nye vindmøller i Sydamerika.

»Det er jo ikke mange, men vi er meget glade for den ordre. Det er ekstra spændende, når et nyt marked åbner sig. Det handler om at positionere sig, og det er ufatteligt

Potentialet ude i verden er enormt

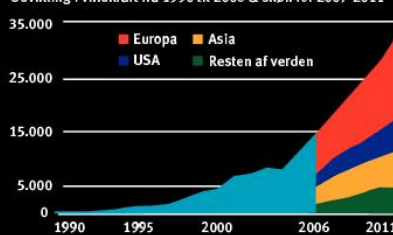
Akkumuleret megawatt i 2000, 2003 og 2006

KILDE: BTM Consult ApS, marts 2007

Europa fortsat lokomotiv for vækst

Udvikling i vindkraft fra 1990 til 2006 & skøn for 2007-2011

ligt vigtigt at komme i gang,« fastslår Claus Sejersen.

Vindforholdene er fantastiske i Sydamerika. Der er mange højvindsområder, og i det sydlige Argentina blæser det f.eks. 11 sekundmeter i snit. Imidlertid er mange områder tyndt befolket, og der kan være problemer med at transportere strømmen

rundt i de store lande, hvor de infrastrukturelle forhold stadig halter noget efter Europa og USA. Men en stor generel vækst i økonomien og et stigende behov for energi giver branchen gode muligheder på sigt.

Intil videre halter lovgivningen dog noget efter især den europæiske, hvor lande-

ne under EU har forpligtet sig på, at 20 procent af energien i 2020 skal komme fra vedvarende energikilder. Danske Vestas – verdens største producent af vindmøller – har f.eks. oplevet en stigning i aktiekursen på 80 procent alene i år. Vestas er da også repræsenteret ved et datterselskab i Buenos Aires, i en region, hvor rammebetingelserne stadig er svære for vindbranchen. Direktør for Vestas Latinamerika, Oscar Balestro, mener dog ikke, det bliver et problem på sigt.

»Den nærmeste fremtid for Latinamerika er meget lovende. Behovet for energi er stigende år for år, og de konventionelle energikilder udfylder ikke behovet,« påpeger han.

I dag har Vestas kun 125 vindmøller stående i hele regionen. Der er nemlig stadig ikke sikre afsætningskanaler i Latinamerika, hvilket får mange potentielle investorer til at holde igen. Men den politiske vilje til snarligt at opstille bedre rammebetingelser for industrien er

stigende. I forbindelse med statsminister Anders Fogh Rasmussens officielle besøg i Brasilien og Argentina i april var der fokus på den danske model, fortæller den danske ambassadør i Argentina, Henrik Bramsøer Hahn.

»Under vores samtaler om energi lyttede de virkelig efter. De kan ikke forstå, at den danske økonomi på 30 år er vokset med 70 procent – uden, at vi i dag forurenere mere,« siger han.

Kina og Indien rykker

Et budskab Fogh gentog igen og igen på sin fem dages rundrejse, hvor han bl.a. mødte Brasiliens president Lula og Argentinas Kirchner. Og hvor statsministeren i parenteses bemærkede søgte opbakning til FN's klimakonference i København i 2009. Ambassadøren oplyser, at der i forbindelse med besøget var stor interesse for en aftale om et fremtidigt energisamarbejde, og at en dansk minister på området formentlig kommer til regionen for at konkretisere denne i 2008.

Nyhed:

København - Prag
fra kr. 398,-

København - Lyon
fra kr. 698,-

CIMBER AIR

Book dit sæde på www.cimber.dk

Forestil dig en printer med scanner og kopifunktion

Samsung SCX-6345N Multifunktionsprintere
Læs mere på www.samsung.dk
eller ring 70 70 19 70

» Det er vigtigt for os at være til stede. Vi regner ikke med, at det rykker meget snart, men vi ser tiden an. Det er vigtigt for os, at vi er brandet i markedet, når det rykker.

Kristian Kjærholm, salgsdirektør i Mita-Teknik

På Hotel Sheraton i Mar del Plata tager en ung tysker et hvil i salonen. Omkring ham vrirler det med jakkesæt og businesskvinder, mens mobiltelefoner gløder.

Bernhard Ulrich er ansat hos Windkraft Nord AG, der arbejder med at arrangere total løsninger. Han er en del af den stærke tyske vindindustri, og han opsummerer

Den danske vindindustri

■ Vindindustrien har oplevet en eksplosiv vækst de seneste 10 år. Fra en omsætning i 1996 på 2,9 mia. kr. til 32,6 mia. kr. i 2006. Medregnes industriens omsætning på danskejede fabrikker i udlandet, når omsætningen op på 48,5 mia. kr.

■ Den danske vindmølleindustri er verdens største, og sidste år beskæftigede branchen 21.612 mennesker i Danmark (plus andre tusinder i udlandet).

■ Eksporten fra dansk vindmølleindustri var i 2006 på 27 mia. kroner. De danske fabrikker solgte 5.439 MW kapacitet, svarende til ca. 33 pct. af verdensmarkedet. Medregnes underleverandører havde den danske vindmølleindustri en andel af verdensmarkedet på ca. 40 pct.

■ I dag sælges 99 pct. af branchens produkter i udlandet, mens væksten i Danmark er lille.

■ Vindkraft dækker 20 pct. af det danske elforbrug. Ultimo januar 2007 var der opstillet 5.267 vindmøller i Danmark.

Kilde: www.windpower.org

Vindenergi

■ Vindindustrien tog sin spæde start i 70'erne, og de første møller havde en kapacitet på 15-30 kilowatt. I dag er serieproducerede møller på over tre megawatt en realitet. Og møller med en effekt på 10 megawatt er på tegnebrættet.

■ Det store teknologiske spring kom, da man udstyrede rotoren med aerodynamiske vinger. Den viden blev hentet fra flyindustriens udvikling af flyvemaskinevinger. Således udnytter man, at luftstrømmen skaber et undertryk på bladets bagside.

■ Vindmølleindustrien er stærkt afhængig af politiske beslutninger om brug af grøn energi.

sine indtryk her på konferencens sidste dag.

»Alle dem, jeg har talt med, snakker om potentialer, men der mangler stadig noget herhede. Først skal de vist have præsidentvalget overstået i slutningen af måneden,« smiler han med henvisning til det argentinske præsidentvalg om få uger.

Den analyse er der bred enighed om. Konferencens deltagere har på nærmeste hold oplevet den lidt skædesløse fremgangsmåde, der til tider præger regionen, da den argentinske præsident simpelthen ikke dukkede op på konferencens første dag. Han meldte heller ikke afbud. Og siden blev Sheraton ironisk nok ramt af et kortvarigt strømsvigt. Da samme konference sidste år blev holdt i Indien bød landets præsident H.E. Dr. Abdul Kalam til sammenligning velkommen via en meget veloplagt tale, der stadig huskes i branchen.

Indien og Kina er – som på mange andre områder – et skridt foran Latinamerika. Og de er vindbranchens vigtigste vækstlande i disse år, fortæller Birger Madsen, der er direktør for BTM Consult; et firma med speciale i vindrapporter.

»Kina og Indien rykker mest, sammen med de nye kandidater i Frankrig og Portugal, der er ved at komme i gang. Og USA er ved at røre på sig igen,« konstaterer han.

Imidlertid er der som bekendt forskel på procentuel vækst – i forhold til tidligere størrelse – og absolut vækst. Og i 2006 blev der stillet flest møller op i USA, skarpt fulgt af Tyskland. Indien lå på en tredjeplads på den liste, mens Spanien lå nummer fire, og Kina lå nummer fem. Den stærke danske industri er godt repræsenteret på de nye vækstmarkeder, mener Birger Madsen.

»De danske virksomheder er godt med på de nye markeder, og det gælder også underleverandørerne. Typisk flytter de med ud på vækstmarkederne, når der ikke er konkurrencedygtige lokale leverandører,« forklarer han.

Plads til alle

I dag er der flere års ventetid på nye vindmøller hos de

store producenter, og efterspørgslen giver incitament til nye virksomheder, der ser dagens lys på de nye markeder. Samtidig satser Vestas f.eks. på Kina, hvor virksomheden sidste år sad på 23 procent af markedet, mens den anden store danske producent Siemens (det tidligere Bonus, red.) er mere fokuseret på Vesten.

Kommunikationschef i Siemens Wind Power, Martin Olesen, mener de største vækstpoterentialer ligger i Europa og USA, hvor virksomheden er stærkest repræsenteret. Men som Mita-Tekniks direktør udtrykker sig andtsteds her på siderne, kan det være svært at fokusere dedikeret på alle vækstmarkeder, når væksten er overalt. Ifølge Deutsche Bank vil branchen vokse med 20,5 procent årligt frem til 2010 – fra en base på 18 mia. euro i 2006.

På havnen i Mar del Plata er det blevet tid til frokost. Den tyske ambassadør er forsinket, men der bliver alligevel taget hul på pindemadene, og nye sultne kunder kigger kontinuerligt forbi den stærke tyske repræsentation. Den dominerer det mondæne telt på havnen.

Både på konferencen og på verdensmarkedet puster den tyske industri de førende danskere i nakken. Men der bliver også samarbejdet i stor stil, og i juli kunne Siemens melde om en fordobling af medarbejderstanden i Brande efter købet i 2004 af den danske gigant Bonus. I dag beskæftiger produktionen over 1.500 midtjyder.

business@berlingske.dk

LÆS MERE

■ www.wvec2007.org.ar
Læs mere om konferencen i Argentina.

■ www.btm.dk
Hjemmeside for BTM Consult

■ www.windpower.org
Hjemmeside for Vindmølleindustrien

Familiefirma blandt giganter

MINIPUT. Milliardforetninger som danske Vestas dominerer produktionskæden for vindenergi. Alligevel er der plads til Mita-Teknik, som drives af familien Andersen og snart udvider i Kina og Sydamerika.

Af Ebbe Fischer

MAR DEL PLATA: Der er hektisk aktivitet i salonen på Hotel Sheraton, hvor en stor fladskærm viser Boca Juniors vinde dagens kamp i den bedste argentinske fodboldrække. De færreste giver dog kampen fuld opmærksomhed. Det er sidst på eftermiddagen, og alle tilstedeværende er engageret i vindbranchen, mange er udlændinge, og her bliver handlet og netværket hen over kaffen, mens et par tyskere har smidt slipset og er gået i gang med gin tonic.

En ung dansker sidder ved vinduet, hvorfra en tæt tåge spolerer udsigten til Atlanterhavet. Kristian Kjærholm er salgschef for Mita-Teknik, og han er virksomhedens ansvarlige for et fremstød i forbindelse med verdensorganisationens WWEAs årlige konference.

Mita-Teknik producerer styresystemer, og firmaet har en stand med på konferencen. Man vil med, når det gryende Sydamerikanske marked for vindenergi efter forventningerne tager fart i løbet af få år.

»Det er vigtigt for os at være til stede. Vi regner ikke med, at det rykker meget snart, men vi ser tiden an. Det er vigtigt for os, at vi er brandet i markedet, når det rykker,« siger Kristian Kjærholm.

Salgschefen forklarer, at de største producenter som Vestas og Siemens typisk ejer alle led i deres produktion, mens hans virksomhed hovedsageligt må levere til mindre producenter. Og her kan de nye markeder være særligt interessante, da der er flere års leveringstid på møller hos giganterne. Netop derfor vokser der typisk en lokal industri frem, der har behov for styresystemer m.m. for at kunne tilfredsstille den stigende appetit på grøn energi.

Direktør Holger Andersen grundlagde Mita-Tek-

Mita-Teknik

■ Mita-Teknik leverer styresystemer, hovedsageligt til vindmøller. Over 25.000 vindmøller har installeret virksomhedens løsninger.

■ Virksomheden har haft en årlig vækst på 15-22 procent siden 2002. Overskuddet i det seneste regnskabsår var på 40 mio. kr.

■ I 2004 modtog virksomheden Ernst & Youngs pris: Entrepreneur Of The Year.

nik i Århus i 1969. Dengang gik han selv og rodede med teknikken, og der blev bl.a. produceret flammeeovervågning til ovne. Siden 1982 har virksomheden været involveret i vindindustrien, og det har været set eventyrlig, som salgschefen udtrykker det fra sin vinduesplads i Argentina.

Stifter, sønner og datter

I dag har Holger Andersen 120 ansatte i Danmark, tre på et kontor i Indien og to på et kontor i Kina. Samt en ekstra udviklingsafdeling i Ukraine med 55 ansatte. Hans sønner Jesper og Thomas har ledende roller i virksomheden, og lillesøsteren, 19-årige Mia, er netop begyndt i familieforetningen. Nu gælder det om at holde væksten og have et øje på alle markeder, forklarer stifteren på en knasende transatlantisk telefonlinje.

»Vi fokuserer og udvælger. Vi er ikke store nok til at involvere os på alle markeder, og vi har f.eks. fravalgt USA, selv om vi selvfølgelig holder øje med udviklingen der også. Jeg har selv rejst i Sydamerika og set potentialer, og vi har netop solgt de første systemer til en argentinsk kunde. Vi går ind og producerer i Kina i 2008 og i Sydamerika i 2009,« melder direktøren. Han understreger, at det er vigtigt for virksomheden at få noget i gang i syd, hvilket for Mita-Teknik betyder de største lande Argentina og Brasilien.

»Vi får helt sikkert en lokal produktion i et af de to lande,« fastslår Holger Andersen.

business@berlingske.dk

LÆS MERE

■ www.mita-teknik.com